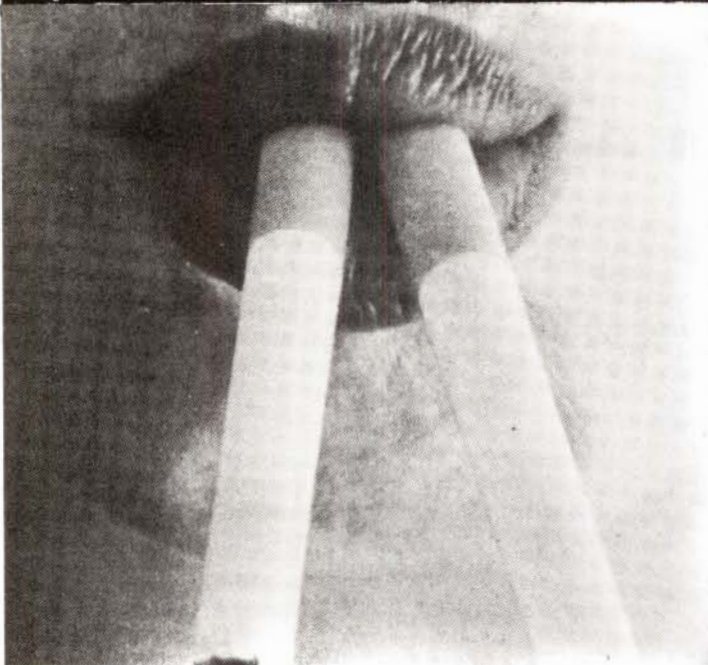

El tabac com a droga,
el tabaquisme com a malaltia

4 (68/Volum 3/febrer 1983)

S'ha dit i escrit moltes vegades que la droga és tan vella com l'home. En efecte, la utilització de sedants, d'excitants o d'al·lucinògens, obtinguts, sobretot, del món vegetal, ha format part des de sempre dels usos i costums de les comunitats humanes de tot el món. A l'entorn de tota droga, cada civilització i cada poble han anat elaborant un estel de preferències o de prejudicis, de mites o de tabús. Des de les drogues sagrades dels primitius o la utilització de certs fàrmacs en medicina, fins a l'ús indiscriminat de certes drogues naturals i sintètiques en les societats industrials, hi ha un ampli espectre d'exemples d'ús legítim de drogues amb una finalitat social i també d'abús en el consum de certes substàncies tòxiques que, com l'alcohol, el tabac o el cafè han arribat modernament a ser protegides per poderosos monopolis.

El cas del tabac és en aquest sentit *exemplar*. Pres ritualment en les antigues civilitzacions pre-colombines, la seva introducció a Europa el segle XVI va ser seguida d'una severa reacció i el seu ús va ser prohibit, inicialment, tant per l'Església com per l'Estat. La iniciativa va quedar condemnada al fracàs. El poder habituant del tabac va obrir ben aviat les portes a l'actitud oposada: hom hi va veure de seguida la possibilitat de crear un

important negoci, sovint d'Estat, a l'entorn del seu consum.

Avui dia, el tabac és la droga per excel·lència de les societats industrials i el *tabaquisme*, segons l'Organització Mundial de la Salut (OMS), és el primer problema de salut als països desenvolupats.

A Catalunya, si a primers de segle les malalties que causaven major morbiditat i mortalitat eren les infeccioses, avui, en canvi, són les malalties cròniques (malalties cardíco-vasculars, càncer, malalties respiratòries cròniques, etc.) i els accidents les que ocupen els primers llocs de la taula de mortalitat. I tot i que generalment, l'etiologia de les malalties cròniques és múltiple, i hi intervenen diversos elements biosociològics, no és menys cert que entre els factors més importants en la causalitat d'aquestes malalties cròniques (responsables de més del 75% de la mortalitat a Catalunya) figuren els factors ambientals i les conductes humanes, i entre aquestes últimes les anomenades *drogodependències*. Dins d'aquestes drogodependències, el tabaquisme és considerat el primer factor conductual causant de les malalties cròniques en els països desenvolupats.

Sobren raons, doncs, per donar suport des d'aquestes pàgines de (ciència) a la iniciativa del **departament de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya** de promoure una àmplia campanya d'informació, sensibilització i educació sobre el tabaquisme a Catalunya. És la primera vegada que a Catalunya i a l'Estat espanyol es fa una campanya d'aquestes característiques. El lector trobarà en aquest número de (ciència) una àmplia informació científica sobre aquesta qüestió escrita per investigadors i professionals adscrits al Grup de Treball de Drogodependències de la conselleria de Sanitat. El nostre agraïment per la seva col·laboració, així com també, d'una manera especial, al professor Josep Laporte i Salas, conseller de Sanitat i Seguretat Social, de qui coneixem la sensibilitat i preocupació per un problema que de manera tan punyent ens afecta a tots i sobre el qual, estem segurs, hi haurà la màxima col·laboració ciutadana.